

ΓΛΥΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΣΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Ρέθυμνο, 26-28 Σεπτεμβρίου 2014
Σπίτι Πολιτισμού, Εμμ. Βερνάρδου 12
Παλιά Πόλη

Με τη χρηματοδότηση
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
(πρόγραμμα Αριστεία II)

Με την ευγενική υποστήριξη

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΘΡΑΚΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ
ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΔΗΜΟΣ
ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Σε συνέχεια του πρώτου σχετικού διεθνούς συνεδρίου που διοργανώθηκε στη Θεσσαλονίκη τον Μάιο του 2009 με τίτλο: «Κλασική παράδοση και νεωτερικά στοιχεία στην πλαστική της ρωμαϊκής Ελλάδας» διοργανώνεται το δεύτερο στο Ρέθυμνο, από τις 26 έως τις 28 Σεπτεμβρίου 2014.

Αναλαμβάνοντας την πραγματοποίηση του πρώτου συνεδρίου γνωρίζαμε ότι η μελέτη της ρωμαϊκής πλαστικής στην Ελλάδα έχει να διανύσει πολύ δρόμο ακόμη, αφού η ενασχόληση με αυτήν δεν ήταν έως τώρα συστηματική, παρά τον πλούτο και την ποιότητα των σωζόμενων μνημείων. Η απήχηση που είχαν στην επιστημονική κοινότητα το συνέδριο αυτό και η συνακόλουθη έκδοση των πρακτικών του, δείχνει ότι αξίζει τον κόπο, παρά τις δυσχερείς συνθήκες που επικρατούν στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, να επιδιώξουμε τη διοργάνωση ενός δεύτερου συνεδρίου με συναφές θέμα.

Στόχος του συνεδρίου αυτού είναι η μελέτη των μνημείων της πλαστικής στην Ελλάδα από την αρχή της ρωμαϊκής κυριαρχίας (2ος αι. π.Χ.) έως την ύστερη αρχαιότητα (5ος αι. μ.Χ.) σε όλο το γεωγραφικό εύρος του σύγχρονου ελλαδικού χώρου. Με τις συμβολές που θα παρουσιαστούν στο συνέδριο επιδίωξη μας είναι να αναδειχθούν δύο κυρίως μεγάλα ζητήματα.

1. Το ζήτημα των εργαστηρίων και της καλλιτεχνικής παραγωγής τους. Αρκετές από τις ανακοινώσεις του πρώτου συνεδρίου ανέδειξαν ήδη τη σημασία συγκεκριμένων τοπικών εργαστηρίων ωθώντας την έρευνα πέρα από το ενδιαφέρον της για την αττική πλαστική, η οποία, όπως είναι φυσικό, κατείχε έως πρόσφατα πρωτεύουσα θέση στη μελέτη της ρωμαϊκής Ελλάδας. Θεωρούμε ότι σε αυτόν τον τομέα υπάρχουν πολλά περιθώρια εμβάθυνσης με ερωτήματα σχετικά με τα ιδιαίτερα γνωρίσματα των τοπικών εργαστηρίων και τη σχέση ή την εξάρτησή τους από τα εργαστήρια της Αθήνας, του μικρασιατικού χώρου, αλλά και της ίδιας της Ρώμης.

2. Το ζήτημα του κοινωνικού ρόλου των έργων πλαστικής στο πλαίσιο των πόλεων. Ενδεχομένως κάποια από τα έργα (ή τις ομάδες των έργων) που θα παρουσιαστούν δίνουν τη δυνατότητα να ειδικωθούν, μέσα στα συμφραζόμενά τους, ως προβολές κοινωνικής δραστηριότητας και ως τεκμήρια του κοινωνικού status των πολιτών στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό χώρο της πόλης. Επιθυμητή είναι και η παρουσίαση και ερμηνεία γλυπτών έργων από πόλεις με το καθεστώς της αποικίας, που θα έδιναν τη δυνατότητα αντιπαραβολής τους με τα έργα που απαντούν στις υπόλοιπες πόλεις της Ελλάδας.

Τα πρακτικά του συνεδρίου θα τυπωθούν, όπως και τα πρώτα, σε τόμο.

Οι διοργανωτές
Θεοδοσία Στεφανίδου-Τιβερίου
Παυλίνα Καραναστάση
Δημήτρης Δαμάσκος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 26.09.2014

Πρωινή συνεδρίαση

Προεδρία: **Ν. Σταμπολίδης – Α. Τζιγκουνάκη**

Χαιρετισμοί – Εισαγωγή (**Π. Καραναστάση**)

09:30-10.00 **Ralf Krumeich**: *Zwei Denkmäler für Pisonen auf der Akropolis von Athen. Ehrungen römischer Amtsträger im griechischen Modus*

10:00-10.30 **Florian Klauser**: *Stützfiguren in Eleusis, Athen und Latium vom 1. Jh. v. Chr.-2. Jh. n. Chr.– Ikonologie und Kontext*

10:30-11:00 **Olga Palagia**: *The Elgin Throne and the Panathenaic Games*

11:00-11:30 Διάλειμμα

Προεδρία: **Η.-R. Goette – Στ. Κατάκης**

11:30-12:00 **Ισμήνη Τριάντη**: *Τα λατρευτικά αγάλματα του Απόλλωνα στο Άκτιο*

12:00-12:30 **Θεοδοσία Στεφανίδου-Τιβερίου**: *Κομιστής προσφοράς στο ιερό των αιγυπτίων θεών της Θεσσαλονίκης και η μακεδονική του ταυτότητα*

12:30-13:00 **Κατερίνα Τζαναβάρη**: *Μια στεφανηφόρος ανδρική κεφαλή από τη Βέροια*

13:00-13:30 **Εμμανουήλ Βουτυράς**: *Ανάγλυφο Θεού Θεοδαίμονος*

13:30-16:30 Μεσημεριανό διάλειμμα

Απογευματινή συνεδρίαση

Προεδρία: **Ε. Βικέλα – Ε.-C . Portale**

16:30-17:00 **Περικλής Χριστοδούλου**: *Δύο προτομές αγοριών με σκόλλυν από το Δίον*

17:00-17:30 **Δημήτρης Δαμάσκος**: *Η πλαστική της αρχαίας Ορεστίδας τα ρωμαϊκά χρόνια*

17:30-18:00 **Thoralf Schröder**: *Bemerkungen zur statuarischen Präsenz des Kaiserhauses im römischen Griechenland*

18:00-18:30 Διάλειμμα

Προεδρία: **Μ. Sturgeon – Ι. Τριάντη**

18:30-19:00 **Ειρήνη Χιώτη**: *Τα ελληνικά ανδρικά ιδιωτικά πορτρέτα της εποχής των Αντωνίνων: αναζητώντας τα πρότυπα*

19:00-19:30 **Ναταλία Καζακίδη**: *Η κεφαλή αρ. ευρ. 328 στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών και η στεφάνωση ανδριάντων*

19:30-20:00 **Aileen Ajootian**: *Imagines Civitatum at Ancient Corinth: Cities of Roman Achaia*

ΣΑΒΒΑΤΟ, 27.09.2014

Πρωινή συνεδρίαση

Προεδρία : **A. Ajootian – Ι. Λεβέντη**

- 09:30-10:00 **Valentina Di Napoli:** *Figured reliefs on public buildings: memory and civic identity in Roman Greece*
- 10:00-10:30 **Georgia Aristodemou:** *Fountain Sculptures and Personal Propaganda in Roman Greece*
- 10:30-11:00 **Ματένια Γκείβανίδου:** *Ανδριάντες ιδιωτών στα θέατρα των πόλεων του ανατολικού τμήματος της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας κατά τον 2ο αι. μ.Χ.*
- 11:00-11:30 Διάλειμμα

Προεδρία : **M. Bonanno Aravantinos – Χ. Σοφιανού**

- 11:30-12:00 **Ευανθία Σάλιακα:** *Νέα στοιχεία για την πλαστική αυτοκρατορικών χρόνων από την Ιεράπετρα*
- 12:00-12:30 **Παυλίνα Καραναστάση:** *Γυναικεία εικονιστικά αγάλματα στην ρωμαϊκή Κρήτη. Εικονογραφία και κοινωνικές προβολές*
- 12:30-13:00 **Elisa Chiara Portale, Antonino di Vita†:** *Statue ritratto "ideali" a Gortina*
- 13:00-13:30 **Katja Sporn:** *„The Cretan Venus" - Σκέψεις γύρω από τον πλαστικό διάκοσμο ρωμαϊκών κατοικιών στην Κρήτη*
- 13:30-16:30 Μεσημεριανό διάλειμμα

Απογευματινή συνεδρίαση

Προεδρία: **C. Maderna – Δ. Μποσνάκης**

- 16:30-17:00 **Arne Reinhardt:** *Handwerker oder Auftraggeber? Zur motivischen Varianz der Piräus-Reliefs und ihrer Erklärung*
- 17:00-17:30 **Guntram Koch:** *Ein „attischer“ Sarkophag in Beit ed-Dine (Libanon)*
- 17:30-18:00 **Jutta Stroszeck:** *Porträts der römischen Kaiserzeit vom Kerameikos*
- 18:00-18:30 Διάλειμμα

Προεδρία: **Ο. Παλαγγιά – Κ. Sporn**

- 18:30-19:00 **Hans-Rupprecht Goette:** *Kaiserzeitliche Portraits athenischer Werkstätten außerhalb Griechenlands*
- 19:00-19:30 **Στυλιανός Κατάκης:** *Ημίεργα μεν, όχι όμως και ημιτελή γλυπτά κατά τους αυτοκρατορικούς χρόνους*
- 19:30-20:00 **Άννα-Βασίλική Καραπαναγιώτου:** *Πτυχές της γυναικείας παρουσίας στα αττικά επιτύμβια ανάγλυφα των αυτοκρατορικών χρόνων*

ΚΥΡΙΑΚΗ, 28.9.2014

Πρωινή συνεδρίαση

Προεδρία: **A.-B. Καραπαναγιώτου – J. Stroszeck**

09:30-10:00 **Ιφιγένεια Λεβέντη:** *Οι θεσσαλικές στήλες με ανάγλυφες προτομές στην περίοδο της Ρωμαϊοκρατίας. Τα εικονογραφικά πρότυπα και η εξέλιξή τους*

10:00-10:30 **Ελένη Παπαγιάννη:** *Ταφικά μνημεία του Δίου. Η τοπική παραγωγή*

10:30-11:00 **Δήμητρα Τερζοπούλου:** *Ταφικά ανάγλυφα με προτομές από τη Θεσσαλονίκη*

11:00-11:30 **Χρυσούλα Ιωακειμίδου:** *Ταφικά ανάγλυφα με πορτρέτα των αυτοκρατορικών χρόνων από την περιοχή του Μελενικισίου Σερρών*

11:30-12:00 Διάλειμμα

Προεδρία: **Εμ. Βουτυράς – G. Koch**

12:00-12:30 **Guillaume Biard:** *Το κολοσσιαίο θωρακοφόρο άγαλμα της «αψίδας του Καρακάλλα» στη Θάσο: τεχνικές και στυλιστικές παρατηρήσεις*

12:30-13:00 **Margherita Bonanno:** *Late Antique portraits from Lesbos. Some thoughts on the portraiture of Late Antiquity in Greece*

13:00-13:30 **Caterina Maderna:** *Griechischer 'Stil' im römischen Griechenland – Ein kritischer Beitrag zum Begriff der sog. 'Romanisation'*

13:30-14:00 Συμπεράσματα – Κλείσιμο του συνεδρίου